

COMISSIÓ SOBRE LA DESAFECCIÓ POLÍTICA

Document final

El Consell Nacional de CDC, preocupat pels clars indicis de desencís polític de la societat catalana, ha volgut analitzar la situació amb un propòsit clar: **plantejar iniciatives que contribueixin a superar-la**. Aquesta no és una preocupació nova de CDC. Ja l'any 1996 la Fundació Trias Fargas va realitzar un seminari sobre aquesta qüestió i, amb posterioritat, s'han emprès altres iniciatives en aquesta línia. Tots aquests treballs s'han tingut presents i, juntament amb noves aportacions –de dins i de fora del partit–, s'ha redactat el present document.

Els treballs de la comissió, que han dut a la elaboració del present document, s'han articulats mitjançant diverses reunions, amb la participació d'en Salvador Cardús, Joan Prats i en Joaquim Colominas de manera específica, la creació d'un fòrum de debat a la web del partit i les aportacions de més d'una vintena de consellers nacionals.

El document no té com a marc de referència l'abstenció electoral sinó la desafecció política, és a dir, **vol tractar sobre el distanciament progressiu entre la societat i els seus representants** i sobre el descrèdit creixent de governs i partits. Aquest fenomen té com a símptoma l'abstenció electoral, però té un abast molt més ampli. I, si l'abstenció és preocupant, encara ho és més que l'acció dels governs tingui tan poc crèdit, rebi tan poca atenció i compti cada dia amb menys ciutadania que s'hi senti involucrada.

Per aquest motiu, les propostes ni es limiten ni se centren en la reforma de la llei electoral, per bé que el tema, lògicament, s'aborda. També s'entra en altres aspectes que hi incideixen de manera significativa. En concret, el document considera aquests quatre grans temes:

- La revalorització de la política
- L'estil de fer política
- El funcionament del partit
- El model electoral

Certament, **en la desafecció política hi ha "responsabilitats" distribuïdes** entre diferents grups d'actors i amb diversa intensitat dins de cada grup. Hi ha responsabilitat –una responsabilitat primera i principal– en els partits polítics i en els seus càrrecs públics. Ara bé,

també hi ha una responsabilitat destacada dels mitjans de comunicació o de les organitzacions de la societat civil. A més a més, hi influeixen alguns canvis en el sistema de valors que s'estan generalitzant. En els últims temps, hi incideix igualment l'aparent politització de la Justícia, que genera dubtes sobre el seu rol d'àrbitre imparcial.

Tanmateix, **l'accent es posa en aquells aspectes que es poden executar des de CDC.** En aquest sentit, es plantegen tant iniciatives que CDC pot impulsar en la política catalana (i, eventualment, espanyola) com accions que pot aplicar autònomament, com a partit que vol comprometre's activament en la implicació de la societat en la vida política catalana, convençut que només d'aquesta manera es pot comptar amb una democràcia de qualitat i que aquesta implicació és imprescindible en un procés de construcció nacional com el que CDC impulsa per a Catalunya.

Aquest document vol ser **una eina per a suscitar el debat** necessari en els òrgans i en l'estructura del partit, per a afavorir que dirigents i militants tinguin elements per a reflexionar i, com a conseqüència d'aquesta reflexió, actuar. Té, doncs, la pretensió de ser aplicable. **La regeneració de la política només pot sorgir de la política mateix.** Mai no arribarà res de bo per a la democràcia dels discursos antipolítics. En conseqüència, la gent que es dedica a la política ha de prendre la iniciativa i el risc d'impulsar les accions que calgui per a recuperar el temps de la política, condició indispensable per a la qualitat de la democràcia i exigència indefugible per al bon govern.

Aquesta acció, en qualsevol cas, ha de tenir molt present les inquietuds i les expectatives de la gent. Al capdavant, la desafecció resulta de la progressiva escissió entre allò que esperen els ciutadans i allò que els ofereix –o els sembla que els ofereix– l'activitat política. La desorientació davant els grans canvis que experimenta el món a tots els nivells, la cultura de l'èxit aparent, el reconeixement traumàtic dels dèficits del país en àmbits directament relacionats amb les necessitats personals (quan s'havia acusat de victimista qui els advertia fa anys), el ressorgiment del maniqueisme polític o l'avanç de la societat-espectacle... són aspectes de fons que contribueixen a la desafecció. A molta gent, li sembla que la pugna política està massa allunyada de les respostes a aquests fenòmens inquietants i d'efectes palpables.

Per tant, qualsevol estratègia destinada a combatre la desafecció política ha d'enfocar-se a aquest propòsit últim: **que la gent torni a percebre que la política és important.** Important per al país. I important per a les persones.

La revalorització de la política

La recuperació de la credibilitat i el respecte de la política passa per la distinció entre aquesta i la mera lluita pel poder. Bona part de la ciutadania veu els polítics com a persones que només es recorden de la gent quan li han de demanar el vot. Encara que aquesta sigui una percepció injusta, condiona l'actitud de l'electorat. En conseqüència, els polítics han de posar l'accent en les seves propostes de transformació de la societat, d'abordament dels reptes i de resolució dels problemes i han de fugir d'aquelles accions, declaracions i controvèrsies que reforcin la idea que només els interessa o motiva el poder.

Es necessiten solucions creïbles per als nous reptes: globalització, immigració, seguretat, sostenibilitat, integració europea. La insuficiència de plantejaments en aquests terrenys més oberts genera dubtes entre la ciutadania sobre la utilitat de la política i, per tant, de l'interès de participar-hi. Per això, CDC ha de posar l'accent en la construcció d'estratègies polítiques aplicables a Catalunya i d'acord amb les exigències dels temps actuals en aquests àmbits i altres que vagin sorgint. CDC, des del respecte dels seus valors fundacionals, ha d'estar atenta a l'actualització del seu programa polític en funció de l'evolució de la societat. No pot estar políticament desarmada o incompresa davant cap nova situació. CDC ha d'actualitzar el posicionament respecte de tots els temes que afecten directament o indirectament el present i el futur de Catalunya i la seva gent (com hem dit, la immigració, la sostenibilitat, la globalització, la seguretat, l'evolució de la Unió Europea...), encara que la capacitat d'incidència de les institucions d'autogovern pugui ser mínima o nul·la en determinats aspectes: **el nostre no és un programa per a governar la Generalitat sinó un projecte per a construir Catalunya des de tots els fronts on sigui possible.** El Govern te sentit en la mesura que es un instrument potent per dur a terme el projecte de país. En aquest terreny, s'han d'aprofitar les aportacions que poden fer els militants experts en aquestes matèries. Igualment, hem de ser capaços de mostrar els objectius d'una manera molt visual, accessible a la majoria de l'electorat.

Per tot plegat, **és clau que CDC consolidi i amplii els seus instruments de prospectiva, anàlisi i reflexió polítiques,** instruments no supeditats a les urgències de la política diària sinó orientats a les propostes de futur.

Aquesta reflexió sobre els nous reptes s'ha de fer extensiva a l'estratègia de construcció nacional, que ha de ser nítida en cada

moment. Això comporta la reivindicació de l'autogovern, però sobretot **la capacitat i la voluntat de generar solucions pròpies als problemes del país**, de demostrar constantment com pot assolir-se major prosperitat, major benestar, major solidaritat, major cohesió social... gràcies i a través de l'autogovern. De fet, seria recomanable evidenciar al màxim el full de ruta que sobre aquesta qüestió hem anat definint en els darrers temps.

La tradició democràtica de la nostra societat encara és recent. Per això, la política també ha de ser pedagogia. I, per això, s'ha de reivindicar i demostrar la importància efectiva de la participació. CDC pot treballar en aquest sentit a través de tres iniciatives:

- **Comprometre's a destacar, en cada campanya electoral, aquells fets que són rellevants**, que s'han de dirimir en els pròxims anys. Es tracta de concretar quines són les claus reals de la legislatura següent i quina és la posició del partit: per a què i per què es demana el vot.
- Rendir comptes activament. No pas un cop quan vénen eleccions, sinó de forma regular i acostant-se a l'electorat. **S'ha de fer un esforç permanent de proximitat per a explicar l'ús que es fa dels vots rebuts**. Un rigorós rendiment de comptes ha d'esdevenir una marca de la casa, una marca que ens arribi a identificar com a partit davant la societat.
- Entendre que **els representants elegits estan obligats a polsar l'estat d'opinió de la societat**, que no tenen una delegació absoluta de la capacitat de decidir que els permeti d'ignorar els representats. Els càrrecs electes de CDC han d'estar constantment en contacte amb la gent, amb el propòsit de consultar-la i escoltar-la.

Encara que els càrrecs electes ho són en la mesura que s'han presentat a través d'unes determinades sigles, s'ha de reivindicar i de facilitar la seva activitat individual, la seva funció de connexió amb l'electorat i la defensa de les pròpies conviccions. En aquest sentit, segurament convindria regular de forma més àmplia la disciplina de vot per tal de permetre que en determinats temes, per la seva naturalesa, estigui justificada l'expressió de posicions personals. També cal reforçar els equips d'assistència tècnica als parlamentaris.

La desafecció política també deriva de la insatisfacció pel funcionament de les administracions, per la sensació d'ineficàcia, d'impotència o de desinterès per a resoldre els problemes de la gent. CDC ha de predicar amb l'exemple –tant si està al govern com si està a l'oposició– a l'hora de donar resposta a aquests dèficits.

La reacció pendular, consistent a voler convertir l'acció de govern en una mera tasca de gestió d'aquestes qüestions, tampoc no resol la desafecció, sinó que pot agreujar-la. L'acció de govern ha de servir per a resoldre aquests problemes, per a gestionar les responsabilitats quotidianes de les administracions públiques, però no pot quedar-se a aquest nivell. L'acció política ha de representar un valor afegit, suplementari. I és justament la definició i el compromís amb aquest valor afegit l'únic factor que pot aconseguir que la gent realment s'interessi i s'impliqui en la política. **En el cas de CDC, el valor afegit ha estat, en essència, la defensa de la identitat nacional, no pas com una mera abstracció sinó traduïda a la pràctica** del govern, de l'economia, de la cultura, de l'educació, dels serveis... Aquest continua essent el valor afegit de CDC, per bé que cal actualitzar la seva plasmació en propostes polítiques en resposta als canvis que s'han esdevingut i s'esdevenen al nostre país i al món.

Considerant la necessitat que es compleixi amb els programes que han rebut l'oportú suport parlamentari, convindria posar en marxa a Catalunya –com ja tenen altres països– un organisme tècnic independent amb la funció d'avaluar i emetre dictàmens sobre el grau real de compliment dels esmentats programes.

Igualment, **CDC ha de fer bandera de la lluita contra la corrupció**. Sovint, s'ha volgut relacionar la corrupció amb el finançament dels partits polítics. Com que aquest és un punt en què és fàcil de generar descrèdit des del rumor, les insinuacions i les acusacions infundades, seria bo que CDC ratifiqués la seva voluntat de transparència i de rigor en la persecució de les accions il·lícites.

Com ja s'ha dit, els mitjans de comunicació tenen una incidència directa en la desafecció. En privilegiar la polèmica i les disparitats, en destacar determinats temes i marginar-ne d'altres, en exigir posicionaments ràpids i simplificadors... contribueixen a donar una imatge pobra i conflictiva de la política. Això no es pot ni s'ha de controlar, però CDC sí que pot evitar que les seves actuacions siguin triades només en funció de titulars. És difícil i, en certa mesura, és anar contra corrent, però s'ha de posar tota la capacitat a **procurar que les prioritats de CDC no siguin marcades per l'estricta actualitat informativa**. En aquest sentit, s'ha d'aprofitar les noves possibilitats que les TICs ofereixen per a arribar directament a la ciutadania, especialment als sectors més joves, que constitueixen un dels segments socials més allunyats i més indiferents de l'activitat política, sobretot dels partits.

L'estil de fer política

S'ha d'evitar generar més desconfiança en la política per l'acció mateixa dels polítics: quan s'instal·len en les crítiques constants al sistema, l'erosió del rival, la generació de dubtes genèrics sobre solvència dels altres... s'aporten arguments perquè la gent passi d'ells de manera també genèrica, sense distincions. Per això, des de CDC s'ha d'incentivar el respecte per l'adversari i per les institucions. Les crítiques han de ser sempre a les propostes i a les accions i no pas a les persones o als partits com a tals. L'actuació dels dirigents de CDC ha de ser modèlica en aquest aspecte en demostrar que es pot fer política sense caure sistemàticament en la desqualificació .

CDC ha d'afavorir una cultura real del pacte i l'ha de practicar. No només entre formacions polítiques, sinó també entre aquestes i les organitzacions de la societat civil, des del respecte recíproc a l'autonomia de cada part. Avui, lamentablement, **la visió que es dóna del pacte entre partits se centra en el repartiment del poder** –sovint, a costa de la formació guanyadora a les eleccions. Aquest no és el pacte que reivindicuem. La cultura del pacte que reclamem és la voluntat de buscar proactivament punts d'acord per a construir el país en les seves diverses facetes i és el compromís de mantenir i sostenir els acords subscrits.

En aquest punt, s'ha de destacar que les polítiques de pactes municipals que practiquen determinats partits, més orientades a desbancar el guanyador que a oferir alternatives cohesionades, posen en entredit la credibilitat de la política i incentiven la desconfiança i la desafecció de la ciutadania. **El ciutadà ha de sentir que, quan vota, està influïent realment en el resultat final.**

D'altra banda, els missatges han de ser comprensibles. Això no significa simples sinó clars, que vagin directament a destacar la importància de la qüestió i a aclarir la posició del partit al respecte.

S'han de buscar solucions i no tan sols culpables. Davant situacions conflictives o problemàtiques, la prioritat de CDC ha de ser facilitar la resolució del problema i explicar les seves alternatives, sense prioritzar la petició de responsabilitats polítiques. Això no significa relativitzar-les; en absolut, determinades situacions exigeixen que hi hagi cessaments o dimissions. Ara bé, CDC ha de posar per davant l'atenció a les necessitats dels afectats pel problema. Un cop reconduïda la situació, serà el moment d'abordar la qüestió de les responsabilitats. Altrament, es pot traslladar erròniament a la ciutadania la sensació que domina més la rivalitat entre partits que no pas el servei a la societat.

A aquesta impressió, també hi contribueix el fet que els polítics siguin distants o actuïn de manera que la gent els hi trobi. Sense negar la importància de la proximitat física, de la participació en actes i festes populars, també cal proximitat política, que comporta **situar en l'agenda política aquelles qüestions que preocupen la gent**. Això no significa fer allò que "vol" la gent en cada moment –prendre decisions segons les enquestes–, sinó abordar decididament aquells temes que generen interès o inquietud, donant-hi respostes pròpies, sense esquivar-ne les dificultats o incomoditats. Això també vol dir fer els esforços per a generar interès de la gent en aquells temes que, a criteri de CDC, siguin rellevants.

En aquest estil de fer política, CDC ha de fomentar amb les seves accions:

- El prestigi de l'acció política.
- El compromís efectiu i prioritari amb els sectors més desfavorits.
- L'aliança natural de CDC amb la gent "normal", de tot el País.
- El sentit ple de la seva denominació: convergència.
- La defensa d'iniciatives que resolguin els problemes reals havent escoltat els implicats.
- Una visió global de país, amb un projecte que estigui destinat a la seva totalitat i no només als afins.
- L'obertura i el respecte a les noves realitats socials, renovant l'esforç per a comprendre-les i donar resposta als reptes que generen.
- La concreció dels seus posicionaments, sense por a expressar dubtes quan existeixin, i l'evitació de les vaguetats o les evasives.
- La renúncia explícita a la demagògia, als tòpics, a les etiquetes i a l'electoralisme superflu.
- L'aposta per la innovació permanent, renovant contínuament les pròpies propostes programàtiques.
- La voluntat integradora.
- La cultura del pacte.
- El respecte per la paraula donada, per la promesa realitzada, defensa de la coherència.
- Al costat de tots els que empenyen el país.

En conseqüència, CDC no participarà en el joc d'altres formacions polítiques que provoquin, fomentin i practiquin un mal estil de fer política.

El funcionament del partit

No hi ha democràcia sense partits. Per això, a l'hora de considerar els mitjans per a revertir la desafecció política, s'ha d'entrar necessàriament en el funcionament dels partits, tant en els seus aspectes interns com de relació amb la societat. Una primera constatació, doncs, és que **no es pot pretendre incrementar la qualitat de la democràcia a la nostra societat sense incrementar la qualitat de la democràcia interna dels partits**. Sembla una obvietat, però convé recordar-la.

Aquí la reflexió es fa pensant en CDC. En primer lloc, perquè és el nostre partit, però també –i de manera destacada– perquè és una peça fonamental en el sistema polític de Catalunya i, per tant, tot allò que ajudi a fer de CDC un partit millor redundarà en benefici del conjunt del país.

CDC, si vol continuar essent el pal de paller o la casa gran del catalanisme, ha d'acollir i acomodar diferents sensibilitats polítiques. Al mateix temps, ha de garantir que aquesta pluralitat interna influeixi en l'orientació del partit. Per això, CDC ha de respectar l'expressió lliure d'aquestes sensibilitats i ha d'estimular la seva participació oberta en els processos decisionals. S'ha de fugir dels models monolítics d'altres partits. **La força de CDC no és que tothom pensi acríticament igual sinó que pugui mostrar al país la seva capacitat d'aglutinar i posar d'acord gent de sensibilitats diverses**. La força de CDC s'origina en aquesta capacitat de sumar voluntats i d'integrar expectatives a través de l'exercici de la democràcia interna.

El punt àlgid d'aquest procés d'acord són els congressos del partit. Aquests en determinen l'orientació política. Per aquest motiu, les seves ponències han de ser el referent constant de l'acció de CDC i se n'han d'acatar les conclusions. Certament, l'acceleració de la vida política empeny, sovint, a oblidar aquests elements més ideològics. Per això, **seria convenient que CDC reforqués els mecanismes per a vetllar pel compliment dels acords dels seus Congressos**. En l'actualitat, en el marc del Consell Nacional, ja hi ha una comissió que se n'ha d'ocupar. Probablement, convindria donar-li un estatus més elevat, que fos el mateix Congrés qui escollís una comissió de vigilància, la pertinença a la qual fos incompatible amb altres càrrecs dins de l'organització.

En aquesta mateixa línia, el Consell Nacional, en tant que màxim òrgan de representació de la militància entre congressos, ha d'incrementar el seu rol polític i ha de poder fixar les estratègies bàsiques del partit a proposta de la seva direcció. Així, hauria de ser

habitual que el Consell Nacional es pronunciés, mitjançant el vot dels seus membres, sobre propostes polítiques concretes. Per a reforçar aquest rol del Consell Nacional, es planteja la conveniència que, de manera regular, en la seva primera sessió de cada curs polític, **es constituís en Conferència Nacional i aprovés un document d'orientació política general**, que ajudés a definir les línies mestres de l'estratègia de CDC durant els mesos següents. En qualsevol cas, els acords específics del Consell Nacional han de continuar essent vinculants i no pas orientatius.

D'altra banda, les llistes electorals –a tots els nivells, inclòs el municipal– haurien de ser el reflex de la voluntat i la pluralitat de la militància. S'han de simplificar procediments, evitar la sensació que és la direcció qui en determina la composició: el rol de les assemblees hauria de ser més decisiu i menys propositiu. Malgrat que, amb l'aprovació del corresponent reglament, s'ha avançat en aquesta línia, convé explorar noves mesures per a consolidar aquesta pràctica.

En qualsevol cas, **els càrrecs públics d'elecció o de designació i els càrrecs interns haurien de comprometre's a respectar un codi deontològic**. Aquest compromís hauria de tenir la seva litúrgia per a significar públicament la seva importància i s'hauria de ser extraordinàriament rigorós en l'exigència del seu compliment. En aquesta mateixa línia, el partit hauria de ser el primer interessat que els seus càrrecs públics compleixin amb els seus compromisos electorals i vetllar perquè els nostres candidats tinguin un full de serveis exemplar en aquest aspecte.

Finalment, **convé que CDC promogui encara més la seva porositat amb la societat**. La millor manera de fer-ho és aprofitant la xarxa de relacions que poden establir els consellers nacionals i tots els càrrecs públics i interns del partit. També hi pot contribuir la militància del partit en el seu conjunt. Aquesta porositat ha de tenir un doble sentit: traslladar el nostre missatge, però igualment, i principalment, auscultar les opinions i les expectatives de la societat. Convé, d'altra banda, crear mecanismes efectius perquè aquesta porositat tingui efectes en les estratègies i en les propostes del partit. En aquest sentit, s'hauria de preveure la manera de facilitar que la societat civil pogués acompanyar CDC en el procés de reflexió política sobre determinats temes d'especial transcendència.

Així doncs, CDC ha d'apostar per aplicar mesures pràctiques en el seu funcionament intern perquè també des d'aquest àmbit es lluiti contra la desafecció política. Al capdavant, el major risc perquè aquesta es consolidi és que arribi també a la militància dels partits en relació a la seva organització. És prioritària l'acció, doncs, en aquest terreny, el de seduir els propis militants perquè se sentin elements clau del partit i constatin l'atenció que mereixen les seves opinions i, sobretot,

el respecte que es té per les seves decisions. També cal apostar per un elevat grau de motivació de la militància, la qual sol estar lligada a la fixació d'objectius agosarats però abastables –palpables, en certa mesura– en el procés d'increment de la sobirania, és a dir, tant de la capacitat efectiva de decisió sobre les qüestions que afecten la gent que viu a Catalunya com de l'exercici lliure i desacomplexat d'aquesta capacitat. Alhora es constata i la necessitat de repensar a fons les formes i els estils de l'enquadrament de la militància.

En definitiva, aquí s'apunten algunes línies en què caldrà aprofundir, que és recomanable que siguin debatudes en el si del partit, més enllà del Consell Nacional, i que, probablement, seria convenient de consolidar mitjançant una ponència del proper Congrés. Per tant, s'ha d'entendre aquest com un document de reflexions per al debat, per bé que conté propostes que ja poden ser impulsades i aplicades per la direcció del partit.

El model electoral

Com ja s'ha dit al començament, l'abstenció és una manifestació de la desafecció política i s'ha d'entendre que, si aquesta remet, podran constatar-se uns processos electorals amb major nivell de participació de l'electorat. També **s'ha de considerar el pes creixent del vot en blanc**, que envia un missatge d'implicació personal en el procés electoral però de rebuig de les candidatures polítiques presentades. No s'hauria d'ignorar el rerefons d'aquest vot pel sol fet que no computa a l'hora de repartir escons. Hi ha qui ha considerat, fins i tot, que sí que hauria de computar i que s'haurien de deixar sense atribució a cap partit els escons corresponents al total de vots en blanc. Sembla una iniciativa prematura i amb dificultats pràctiques, però s'ha de fer un toc d'alerta i parar l'atenció deguda a aquest fenomen tot just emergent.

En qualsevol cas, s'ha de pensar si el sistema electoral existent pot contribuir a afavorir el problema que volem corregir. Al capdavant, el sistema electoral és un dels elements fonamentals dels sistemes polítics basats en la democràcia representativa. La llei electoral no és la única solució als problemes actuals de desafecció política, però és un factor que té gran influència en el funcionament del sistema polític. En realitat, no hi ha cap sistema electoral que, políticament parlant, sigui neutre. Tots els existents produeixen, com a mínim, efectes de sobrerrepresentació o de subrepresentació de les diverses formacions polítiques.

Hem de constatar que Catalunya no ha triat el seu sistema electoral. Encara avui funciona amb un mecanisme transitori que fou negociat,

sense el concurs de CiU, durant l'elaboració de l'Estatut del 79. De totes maneres, és preferible disposar d'un mecanisme transitori que no acaba de fer el pes que convertir-lo en definitiu i per voluntat pròpia (que és el que han fet les Comunitats Autònomes que han elaborat la seva llei electoral). Per això, és millor esperar fins que es donin les condicions idònies per a per una llei electoral que sigui realment pròpia, que respongui a les necessitats i a les expectatives de la societat catalana, que contribueixi a la millora del funcionament democràtic de les nostres institucions i que sigui també un element distintiu del nostre sistema polític. D'altra banda, **la llei electoral catalana ha de ser necessàriament una llei fruit del consens polític i social** (no tan sols perquè l'Estatut del 2006 exigeix una majoria qualificada dels dos terços per a aprovar-la sinó per la convicció que, si s'aprova una llei tan cabdal com aquesta des del dissens, s'incentivaria encara més la desafecció política).

S'hauria d'aprofitar, igualment, la possibilitat d'innovar dins del marc existent, que queda delimitat per dos requisits igual d'essencials: tendir a la proporcionalitat i garantir la suficient representativitat territorial. Tenint en compte que cada sistema electoral ha de respondre a les necessitats de cada gran moment polític i que les necessitats de la transició no són les actuals, s'ha de propugnar un sistema electoral que:

- contribueixi a reduir el distanciament entre ciutadans i els seus representants;
- afavoreixi la rendició de comptes per part dels diputats;
- estimuli la qualitat dels parlamentaris.
- augmenti el grau de llibertat d'elecció del ciutadà.

En aquest sentit, doncs, cal apostar per una llei valenta, que no li faci por d'introduir canvis substancials. **CDC ja s'havia pronunciat –i continua pronunciant-se actualment– pel sistema electoral de doble vot, proporcional i personalitzat**, en el qual cada elector disposa de dos vots en una mateixa papereta:

- Un vot a una llista tancada de partit, en la respectiva circumscripció (que haurien de ser les vegueries), a partir del qual s'assignaran els escons a les diferents candidatures per una fórmula de representació proporcional.
- Un vot a un candidat individual del seu districte electoral (comarca o, en el cas de Barcelona, districte municipal).

És un sistema que s'orienta a:

- Mantenir o augmentar la proporcionalitat.
- Aconseguir la representació de totes les comarques del territori.
- Propiciar un lligam més pròxim entre diputats i ciutadans.

En conseqüència, és un sistema que pot dissipar alguns dels factors que alimenten la desafecció política. No obstant això, cal recordar una vegada més que una bona llei electoral no és suficient per a garantir la implicació social sinó que cal un entorn polític que respongui a uns valors, unes actituds, uns propòsits i uns estils que revaloritzin la política i recuperin la confiança de la immensa majoria dels ciutadans.

Mentre no es produeixen avanços en aquest sentit, sembla raonable procedir a la reforma del reglament del Parlament de Catalunya pel que fa al procés d'investidura del President de la Generalitat de manera que **el President del Parlament proposi en primer lloc, necessàriament, el candidat de la formació política que hagi guanyat les eleccions**. Si aquest és incapaç de reunir el nombre de suports necessaris en les corresponents votacions, el President del Parlament podrà proposar un altre candidat. Encara que aquesta senzilla mesura no garanteix que el president de la Generalitat sigui el candidat de la formació guanyadora sí que li reconeix el dret d'intentar-ho en primer lloc i visualitza més clarament a l'electorat l'actitud dels diferents grups parlamentaris. És una mesura de reconeixement dels resultats electorals i de transparència sobre les posicions de cadascú.

També és recomanable una modificació del règim electoral municipal i, en aquest sentit, es recomana que s'estudiï **la possibilitat d'elecció directa de l'alcalde** per part dels electors.